

Bømlo Vatn- og avløpsselskap AS
Postboks 214
5445 BREMNES

Vår dato: 13.11.2025

Vår ref.: 202505048-6 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.:

Saksbehandler:

Anders Kvaløy Olsen

ako@nve.no

Nedlegging av dammen i Smievegen på Svortland er ikke konsesjonspliktig - Bømlo kommune i Vestland fylke

Vi viser til forespørsel av 19.2.2025 om nedleggelse av dammen i Smievegen på Svortland. NVE har gjort en konsesjonspliktavurdering av tiltaket. Først i brevet finner du vårt vedtak og informasjon om hva du må gjøre videre. Deretter kan du lese om tiltaket og vår vurdering av dette.

NVEs vedtak

NVE vedtar at nedlegging av dammen i Smievegen ikke trenger konsesjon etter vannressursloven § 8. Vedtaket har hjemmel i vannressursloven § 18 jf. § 41.

Dette vedtaket er gyldig i tre år

Om klage og klagerett

Se eget vedlegg om klageadgang.

Forutsetninger for vedtaket

- Tiltaket skal gjennomføres i samsvar med framlagte planer.
- Selv om tiltaket ikke er konsesjonspliktig, må dere planlegge og utføre tiltaket slik at det er til minst mulig skade og ulempe for allmenne og private interesser i vassdraget.

Hva må du gjøre videre?

- Vi understreker at det kan være nødvendig med tillatelse etter annet lovverk til nødvendige tiltak/inngrep i forbindelse med nedleggingen. Dere må ta kontakt med andre myndigheter for å få de **nødvendige tillatelser**. Aktuelle myndigheter kan være:
 - **Kommunen** for avklaring etter plan og bygningsloven
 - **Statsforvalteren** for avklaring etter lakse- og innlandsfiskloven (anadrom strekning og vassdrag med kreps) og eventuell søknad om dispensasjon fra kravet om kantvegetasjon i vannressursloven § 11.
 - **Fylkeskommunen** for avklaring etter lakse- og innlandsfiskloven (ikke anadrom strekning) og kulturminneloven. Lista er ikke uttømmende.

- Avklare forholdene til de private interessene som eventuelt blir berørt av tiltaket. NVE vurderer ikke de privatrettslige forholdene.
- Dersom dere endrer planene for tiltaket, bør de sendes til NVE for ny vurdering.

Orientering om tiltaket

Bømlo kommune ved Bømlo Vatn- og avløpsselskap AS planlegger nedlegging av Dammen i Smievegen (ID 7679). Den ble bygd i 1957 for å gi vannforsyning i området, men er ikke i bruk til det formålet i dag. Dammen ligger i utkanten av et grøntområde i sammenheng med et skole- og idrettssenter. Foruten at den har en rekreasjonsmessig verdi fungerer den som utjevningsmagasin for overvann. Ledningsnett for overvann nedstrøms dammen har begrenset kapasitet og blir avlastet ved at flomtopper holdes tilbake i dammen. Vannet føres gjennom demningen via et 160 mm rør med begrenset kapasitet. Det gjør at avrenningen fra dammen blir mer stabil. Dammen er klassifisert i konsekvensklasse 2 og tilfredsstillende ikke kravene i damsikkerhetsforskriften. Kommunen vurderer ulike alternativer for å imøtekomme krav til sikkerhet, hvor fjerning av demningen er et av dem. Fjerning av demningen vil kreve investeringer i tiltak nedstrøms for sikker avledning av flomvann.

Bilde 1: Flyfoto av dam i Smievegen markert med rød sirkel

Bilde 2 Demning i Smievegen

Hva har høringspartene uttalt?

Forespørselen er sendt **Bømlo kommune**, **Vestland fylkeskommune** og **Statsforvaltaren i Vestland** på høring. Dette anses tilstrekkelig for meldinger. NVE har mottatt følgende uttalelser:

Bømlo kommune skriver i brev av **29.9.2025**:

«Bømlo kommune har vore i dialog med lokale instansar (barnehagar, skular og grendeutval) som representerer allmenne interesser i området. Tilbakemeldingane tyder på at ei nedlegging av dammen truleg vil ha negativ påverknad på desse interessene.

Det er derimot vist til allmenn interesse knytt til tjørna aust for dammen (nord for Bremnes ungdomsskule), og det er uttrykt eit ynskje om at dette området ikkje blir negativt påverka av tiltaket.

Kommunen kjenner ikkje til kulturminne i området som vil bli råka.»

Vestland fylkeskommune skriver i brev av **29.9.2025**:

«Vassmiljø

Seksjon for naturressursar, reiseliv og landbruk har vurdert saka som vassregionmynde og som mynde for innlandsfisk av ikkje-trua bestandar. Dammen i

Smievegen er ikkje ein del av ein vassførekomst i vann-nett da det er ein kunstig etablert dam. Likevel er den eit habitat for ferskvassorganismar. Om dammen hadde vore i vann-nett ville den vore karakterisert til å vere i dårleg tilstand da alt nedstraums dammen ligg i røyr. Det hadde vore ein stor fordel om elva nedstraums var open. Tapping av dammen vil føre til vesentlege endringar for ferskvassbiologien. Med bakgrunn i at dammen er ein kunstig etablert dam kan endringane akseptert. Likevel vil vi understreke at verknadane for fisk og ferskvassorganismar må kartleggast og synleggjerast. Vi kan ikkje sjå at det ligg ved informasjon om fisk eller andre ferskvassorganismar i søknaden om nedlegging.

Kulturminne og kulturlandskap

Ingen merknad m.o.t. kulturminne.

Friluftsliv og rekreasjon

Tiltaket vil ikkje råka friluftssinteresser av regional verdi.

Damtryggleik og teknisk tilstand

Dammen tilfredsstiller ikkje krav i damsikkerhetsforskriften og vil krevje oppgradering for å kunne stå vidare. Fylkeskommunen har forståing for at eigar ønskjer å unngå kostbar oppgradering av eit anlegg utan funksjon.»

Statsforvaltaren i Vestland skriver i brev av 20.8.2025:

«Det blei registrert fiskemåke (raudlista, kategori sårbar – VU) ved lokaliteten i mai 2023 (kjelde: Artskart). Dette var i hekketida, men det går ikkje fram om registreringa gjaldt hekkande fugl. Eit skrånande terreng omkring vatnet, og utforminga av sjølve dammen, gir ikkje inntrykk av at dette er ein viktig hekkelokalitet. Tjernet som ligg rett aust for dammen, ser derimot ut til å vere viktig for hekkande fugl, og observasjonane av fiskemåke ved dammen kan vere herifrå. Vi vil elles påpeike at dammen vil ha ein viss verdi for insekt, sjølv om det ikkje er registrert noko i naturdatabasane.

Nedlegging av dammen vil tilbakeføre lokaliteten i retning mot naturtilstanden. Dette er i utgangspunktet positivt for naturmiljøet, sidan tiltaket ikkje ser ut til å få særlege negative effektar. Ut frå meldinga ser det ikkje ut til å vere større lokale friluftssinteresser knytt til lokaliteten, og eventuell negativ effekt vil uansett bli gradvis dempa, i takt med at området blir naturleg revegetert.

Vi konstaterer at det er vurdert løysingar for å handtere flaumvatn, og vi legg til grunn at dette blir ivareteke i saka.»

Dette er NVEs vurdering av tiltaket

En konsesjonspliktavurdering er en enkel forhåndsvurdering av om tiltaket kan være til ulempe for noen allmenne interesser knyttet til vassdraget. Fordeler med tiltaket er ikke en del av vurderingen.

For anlegg som er planlagt lagt ned er terskelen for konsesjonsplikt høyere enn for planlagte nye tiltak. For nye tiltak går grensen ved *nevneverdig* skade eller ulempe for allmenne interesser. For nedlegging er denne grensen hevet til *påtakelig* skade eller ulempe for allmenne interesser.

Hydrologi

Dammen har et nedbørfelt på ca. 0,03-0,05 km². Vannspeilet ligger på kote 32,8 og det bakenforliggende tjernet ligger på kote 35,3. Det er en nivåforskjell på 2,5 meter mellom de to vannforekomstene, så det er usikkerhet om hvor mye fjerning av demningen vil virke drenerende på tjernene oppstrøms. NVE legger til grunn at fjerning av demningen kan få noen konsekvenser for tjernet. Det er ingen bekk eller vassdragsnatur nedstrøms dammen som vil påvirkes om dammen fjernes. Senkning av vannstanden kan føre til at grunnvannet i området blir senket og medføre setninger i grunnen som følge av redusert poretrykk.

Biologisk mangfold

Naturmangfoldloven legger føringer for bærekraftig bruk av norsk natur og blir lagt til grunn når NVE vurderer forespørselen. For å kunne oppfylle forvaltningsmålene i naturmangfoldloven §§ 4-5 er man avhengig av et godt kunnskapsgrunnlag, jf. naturmangfoldloven § 8. Hvis kunnskapsgrunnlaget ikke er tilstrekkelig, skal man bruke føre-var-prinsippet jf. naturmangfoldloven § 9.

Det er ikke utarbeidet rapport om biologisk mangfold i forbindelse med planene om damnedleggelse. Søk i Artskart og Naturbase den 8.10.2025 viser registrering av storspove (EN) med mulig reproduksjon og fiskemåke (VU) med mulig reproduksjon. Statsforvaltaren i Vestland mener at virkningene for fisk og ferskvannsorganismer må kartlegges og synliggjøres. NVE vurderer at siden dammen er kunstig anlagt og ikke har noe tilknyttet bekkeløp, må eventuell fisk være satt ut etter at dammen ble anlagt. Livsgrunnlaget for vannlevende organismer i dammen vil forsvinne, men det er ikke noe som tyder på at her er biologisk mangfold utover vanlig verdi. Verken fiskemåke eller storspove er direkte knyttet til en enkelt ferskvannslokalitet og kan etter NVEs vurdering ta i bruk andre områder i nærheten.

Med bakgrunn i informasjon fra tiltakshaver, søk i databaser og egne erfaringer vurderer NVE at kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig til å vurdere konsesjonsplikt, jf. at kunnskapsgrunnlaget skal stå i forhold til saken sin karakter og sjanse for skade på naturmangfoldet. Ut ifra eksisterende kunnskap kan vi ikke se at det planlagte tiltaket vil føre til nevneverdig skade eller ulempe for allmenne interesser knyttet til biologisk mangfold. Tiltaket vil etter NVE sitt syn ikke komme i konflikt med forvaltningsmålene i naturmangfoldloven §§ 4-5.

Landskap og friluftsliv

Det har ikke kommet høringsinnspill som tilsier at dammen er viktig for det lokale friluftslivet. Dammen har over tid blitt en naturlig del av landskapet og boligfeltet har hatt et vannspeil i sitt nærområde. Fjerning av demningen vil føre til en endring av landskapet som vil kunne oppleves negativt for de som bor og ferdes her. NVE vurderer likevel at virkningen ikke vil føre til påtakelig skade for landskapet i området. Ut fra beskrivelsen av dammen og dens størrelse vurderer NVE at det ikke er behov for å stille egne vilkår etter vannressursloven, men viser til at anleggseier har plikt til å så langt som mulig å tilbakeføre forholdene til slik de var før anlegget ble bygd, jf. vannressursloven § 41. Bømlo kommune kan også sette vilkår gjennom sin behandling etter plan- og bygningsloven. Fjerning av demningen vil også kunne gi en drenerende effekt på tjernet oppstrøms slik at det blir mindre i utstrekning og mindre myrpreget. Landskapet vil endre seg tilbake til sin naturlige tilstand fra før demningen ble anlagt.

Kulturminner

Databasen Kulturminnesøk viser ingen registrerte kulturminner som kan berøres av tiltaket.

Overvann

Demningen har virket dempende på flomvannføring ved å holde tilbake vann ved store nedbørsmengder. Med den forutsetningen har infrastruktur og bebyggelse blitt anlagt nedstrøms demningen og ført til at den har fått større konsekvenser ved brudd. Fjerning av demningen vil kunne føre til behov for en endring i håndtering av overvann. NVE vurderer at disse endringene håndteres tilstrekkelig gjennom behandling etter plan- og bygningsloven.

Oppsummering og konklusjon

Dammen i Smievegen tilfredsstiller ikke dagens krav i damsikkerhetsforskriften og må rehabiliteres om den skal bli stående. Dammen ble bygd i 1957 for å gi vannforsyning i området, men har i dag ingen funksjon for eier. Bømlø vatn- og avløpsselskap vurderer å rive damanlegget ved å fjerne betongdemningen. Det er ingen bekk nedstrøms demningen som får hydrologisk virkning av tiltaket, men dammens flomdempende effekt på overvann i området vil bli redusert. NVE vurderer at fjerning av demningen trolig vil fjerne vannspeilet helt og drenere bakenforliggende områder noe. Dammen som levested for vannlevende organismer vil bli redusert, men naturen vil etter hvert gå tilbake til sin naturlige tilstand. NVE vurderer at virkningene ikke vil føre til påtakelig skade på landskapet. Konsekvenser for overvann i området kan best kvalitetssikres gjennom behandling etter plan- og bygningsloven.

NVE mener at nedlegging av dammen i Smievegen ikke fører til slike ulemper for allmenne interesser at det trenger konsesjon etter vannressursloven § 8.

Med hilsen

Silje Aakre Solheim
seksjonssjef

Anders Kvaløy Olsen
seniorrådgiver

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner

Mottakerliste:

Bømlø Vatn- og avløpsselskap AS

Kopimottakerliste:

TBD - Seksjon for damsikkerhet - Jana Daxnerová

Bømlø kommune

STATSFORVALTAREN I VESTLAND

VESTLAND FYLKESKOMMUNE

Orientering om rett til å klage

Frist for å klage	Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket. Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden NVE fattet vedtaket
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be NVE om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.
Hva skal med i klagen?	Klagen bør være skriftlig. I klagen må du: • Skrive hvilket vedtak du klager på. • Skrive hvilket resultat du ønsker. • Opplyse om du klager innenfor fristen. • Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.
Du kan få se dokumentene i saken	Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til NVE for å få innsyn i saken.
Vilkår for å gå til domstolene	Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på NVEs vedtak, og klagen er avgjort av Energidepartementet (ED) som overordnet forvaltningsorgan. Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.
Sakskostnader	Dersom NVE eller ED endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.
Hvem kan klage på vedtaket?	Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.
Hvor skal du sende klagen?	Du må adressere klagen til ED, men sende den til NVE. NVEs -epostadresse er nve@nve.no. NVE vurderer om vedtaket skal endres. Dersom NVE ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til ED.

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32 og 36.